

Södra Sandby kyrka

55.7217, 13.3411

Äldsta delarna i den nuvarande kyrkan är sannolikt från slutet av 1100-talet.

I slutet av 1500-talet uppfördes en ny kyrka i Södra Sandby, och man vet att bland annat nedre delen av det medeltida tornet bevarades. Kyrkbygget avbröts emellertid tillfälligt då byggherrarna råkat i ekonomiska svårigheter. I ett brev daterat 1593 begärdes hjälp från kungen för att färdigställa kyrkan.

Senare under skånska krigen fick kyrkobyggnaden sannolikt förfalla, och på 1700-talet gjordes omfattande reparationer av kyrkan som medförde förändringar i såväl exteriören som interiören. Bland annat byggdes det nuvarande tornet i slutet av 1700-talet. Sitt nuvarande utseende fick dock tornet hundra år senare 1889 då det byggdes om och försågs med trappstegsgavlar.

Kyrkans innertak bestod i såväl långhus som kor under lång tid av plana brädloft, men 1805 fick muraremästare Borg i Ängelholm i uppdrag att utföra ett förslag till ett nytt tak av gips och format som ett trätunnvalv.

I mitten av 1800-talet beslutades att en tillbyggnad mot norr skulle utföras.

Fönstret närmast predikstolen är en glasmålning uppsatt 1936 som framställer motivet Herdarnas tillbedjan. Fönstret är utfört och skänkt av glaskonstnärinnan Lily Sutherland i London.

Renässansaltaret i ek är ett av kyrkans märkligaste konstverk. Arkitektoniskt är det uppbyggt med flera arkitekturformer som förekom under renässansen.

Det senmedeltida triumfkrucifixet som hänger på triumfbågens västra sida var under många år, från någon gång på 1700-talet och fram till 1960-talet målad i flera färger, och försedd med fyra av Kristi passionsverktyg nämligen svamp, stege, yxa och spjut. Triumfkrucifixet visades i detta utförande på den Baltiska utställningen i Malmö 1914.

Skålen till dopfunten är kyrkans äldsta kända inventarium. Foten nytillverkades dock 1911.

Efter att varit borta från Södra Sandby kyrka i nära 500 år, har kyrkan nyligen fått tillbaka tre trästatyer, som nu står placerade på norra sidan om triumfbågen.

Maria med Jesusbarnet och två biskopar ingick tidigare i ett större altarskåp från 1400-talet, som plockades bort i samband med reformationen 1536. De tre statyerna hamnade längs okända vägar på Lunds universitet och har funnits magasinerade på Historiska museet i Lund de senaste hundra åren. Som princip återlämnar inte museet kyrkliga föremål om det inte föreligger särskilda skäl.

De 80 cm höga statyerna är tillverkade i ek, möjligen i Holland.

Källor:

Webb: Södra Sandby församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Södra Sandby kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Lunds stift 2015 Max Laserna.